

RISCURI ȘI PREJUDICII GENERATE DE ÎNCĂLCAREA DREPTURILOR DE PROPRIETATE INTELLECTUALĂ ÎN EUROPA

Campanie de conștientizare 2021

iunie 2021

RISCURI ȘI PREJUDICII GENERATE DE ÎNCĂLCAREA DREPTURILOR DE PROPRIETATE INTELECTUALĂ ÎN EUROPA

© Oficiul Uniunii Europene pentru Proprietate Intelectuală
Reproducerea este autorizată cu condiția menționării sursei

Pandemia de COVID-19 și creșterea în consecință a cumpărăturilor online și a consumului de conținut digital a pus într-o lumină nouă riscurile și prejudiciile generate de încălcarea drepturilor de proprietate intelectuală (DPI) în Europa și a determinat o analiză aprofundată a pericolelor pentru consumatori.

Consumatorilor le este greu să deosebească produsele originale de cele falsificate, în special în mediul online. În general, una din trei persoane (iar în unele țări, chiar una din două) și, în medie, aproape unu din zece europeni (9 %) au susținut că au fost induși în eroare în ceea ce privește achiziționarea de produse contrafăcute. De asemenea, consideră că le este greu să deosebească sursele legale de conținut digital de cele ilegale ⁽¹⁾.

Deoarece comerțul online este în plină ascensiune - peste 70 % din europeni au făcut cumpărături online în anul 2020, potrivit Eurostat - nesiguranța cu privire la produsele contrafăcute a devenit o preocupare tot mai mare în ceea ce privește protecția consumatorilor.

Un studiu comun al Oficiului Uniunii Europene pentru Proprietate Intelectuală (EUIPO) și al Organizației pentru Cooperare și Dezvoltare Economică (OCDE) a estimat că produsele contrafăcute reprezintă **6,8 %** din **importurile din Uniunea Europeană (UE)**, în valoare de **121 de miliarde de euro** și că acestea afectează fiecare sector, de la cosmetice și jucării, vin și băuturi, electronice și îmbrăcăminte, până la pesticide și produse farmaceutice.

Falsificatorii acționează rapid în economia globalizată, utilizând abuziv soluțiile logistice moderne și mecanismele de facilitare a comerțului legitim, prosperând în economiile care nu au standarde de guvernare solide. Dovezile arată că, deși infractorii continuă să folosească toate modurile de transport disponibile pentru comerțul ilegal, transportul cu containere maritime continuă să domine din punct de vedere al volumului și al valorii bunurilor confiscate. Transportul maritim în containere rămâne un canal important pentru transportul de marfă contrafăcută, care provine în mare parte din Asia de Est și, în special, din China și Hong Kong, care reprezintă sursa a 80 % din valoarea totală a produselor contrafăcute confiscate din containerele din întreaga lume ⁽²⁾.

⁽¹⁾ [Cetățenii europeni și proprietatea intelectuală, octombrie 2020, EUIPO](#)

⁽²⁾ [Utilizarea abuzivă a transportului maritim în containere \(europa.eu, OCDE-EUIPO, februarie 2021\)](#)

Riscuri considerabile pentru cetățeni

Produsele contrafăcute prezintă riscuri grave pentru sănătatea și siguranța cetățenilor, deoarece, de obicei, nu respectă standardele de calitate și de siguranță și pot conține ingrediente sau componente periculoase: o analiză calitativă efectuată de EUIPO a arătat că ⁽³⁾ riscurile majore sunt legate de expunerea la **substanțe chimice periculoase**.

Preocuparea pentru prejudiciile aduse oamenilor și daunele aduse mediului cauzate de producția, utilizarea și eliminarea pesticidelor și a substanțelor chimice contrafăcute a determinat autoritățile de punere în aplicare să coordoneze operațiuni transfrontaliere periodice masive de punere în aplicare. De la lansarea lor, operațiunile Silver Axe ⁽⁴⁾ au dus la confiscarea de către autorități a 1 222 de tone de pesticide, erbicide și îngrășăminte ilegale și contrafăcute.

Comerțul mondial de produse farmaceutice contrafăcute a fost estimat ⁽⁵⁾ la **4 miliarde de euro**. Serviciile poștale și de curierat sunt principalele moduri de transport pentru produsele farmaceutice contrafăcute comercializate în întreaga lume. Îngrijorările cu privire la produsele contrafăcute au crescut și mai mult în timpul pandemiei de COVID-19.

Proliferarea medicamentelor contrafăcute, între care antibiotice și analgezice și alte produse medicale, de exemplu echipamente personale de protecție și măști faciale, au atras atenția în mod special asupra acestui fenomen, deoarece contravenienții profită de nesiguranța oamenilor cu privire la tratamentele și vaccinurile nou apărute⁽⁶⁾.

⁽³⁾ [EUIPO DANGEROUS COUNTERFEIT STUDY.docx \(Studiu calitativ privind riscurile pe care le prezintă produsele contrafăcute pentru consumatori\) \(europa.eu, iunie 2019\)](#)

⁽⁴⁾ [Operațiunea Silver Axe a început în 2012 și cuprinde în prezent aproape 30 de țări din întreaga lume, Operation Silver Axe strikes for the fourth time seizing over 550 tonnes of illegal pesticides | Europol \(Operațiunea Silver Axe lovește a patra oară, confiscând peste 550 de tone de pesticide ilegale\) \(europa.eu, Europol\)](#)

⁽⁵⁾ [Comerțul cu produse farmaceutice contrafăcute \(OCDE-EUIPO, martie 2020\)](#)

⁽⁶⁾ [Europol predictions correct for fake COVID-19 vaccines | Europol \(Predicțiile Europol au fost corecte în ceea ce privește vaccinurile contrafăcute împotriva COVID-19\) \(europa.eu\)](#)

Implicarea grupurilor infracționale organizate

Dovezile au confirmat tot mai mult implicarea grupurilor infracționale organizate în încălcarea DPI și legătura dintre infracțiunile legate de PI și alte infracțiuni, cum ar fi traficul de droguri, munca forțată, criminalitatea informatică, fraudă, fraudarea documentelor și spălarea de bani ⁽⁷⁾.

Infracțiunile legate de PI sunt considerate o activitate profitabilă, cu randament mare, risc mic de depistare și pedepse relativ ușoare (pedepse cu închisoarea mai scurte, amenzi mai mici) comparativ cu alte activități ilegale.

De asemenea, pirateria digitală reprezintă o piață foarte profitabilă pentru contravenienți. Numai în domeniul televiziunii prin internet (IPTV) se generează **venituri ilegale de 1 miliard de euro** anual, prin furnizarea și consumul de conținut digital cu încălcarea drepturilor de autor în UE⁽⁸⁾. Provocând daune creatorilor și întreprinderilor legitime, aceste servicii ilegale au fost utilizate de 13,7 milioane de persoane în UE în anul 2019 (respectiv 3,6 % din populația UE).

Încălcarea drepturilor de proprietate intelectuală pe platformele de comunicare socială

Pe lângă riscurile pentru sănătate și siguranță, achiziția de bunuri contrafăcute și accesarea conținutului digital piratat generează deseori încălcări ale securității și pierderi financiare pentru consumatorii care sunt activi în magazinele virtuale, pe platforme și pe piețele online, dar aceștia pot fi abordați și prin platformele de comunicare socială.

O analiză recentă ⁽⁹⁾ a evidențiat utilizarea abuzivă a platformelor de comunicare socială în beneficiul contrafacerii și al pirateriei. În cadrul unei examinări a milioane de discuții publice de pe

⁽⁷⁾ [EUROPOL-EUIPO Polycriminality Report 2.docx \(Al doilea raport EUROPOL-EUIPO privind policriminalitatea\)\(europa.eu\)](#)

⁽⁸⁾ [Studiul privind serviciile IPTV \(europa.eu\), noiembrie 2019](#)

⁽⁹⁾ [Monitoring and analysing social media in relation to IP Infringement \(April 2021\)](#)

Facebook, Twitter, Instagram și Reddit, cercetarea EUIPO a constatat că o treime din conversațiile despre conținutul digital (35 %) ar putea avea legătură cu pirateria, iar pirateria de filme și muzică sunt domeniile cele mai discutate, în special pe Reddit și pe Twitter. De asemenea, s-a identificat o creștere semnificativă a discuțiilor legate de piraterie în lunile de la începutul pandemiei, în primăvara anului 2020. În plus, cercetarea a subliniat că 11 % din conversațiile referitoare la produsele fizice ar putea fi legate de produse contrafăcute.

Încălcarea drepturilor de PI generează prejudicii întreprinderilor și, în special, IMM-urilor

Încălcarea drepturilor de PI afectează nu doar consumatorii, ci generează daune considerabile și economiei UE. Afectează interesele legitime ale operatorilor economici din UE și denaturează condițiile de concurență de pe piața internă. În economia legitimă se pierd anual vânzări în valoare de 83 miliarde de euro în 11 sectoare-cheie vulnerabile în special la contrafacere, în plus față de pierderile de taxe și de contribuții de asigurări sociale în valoare de 15 miliarde de euro și se estimează că se pierd 670 000 de locuri de muncă anual în UE în sectoarele respective, din cauza contrafacerii.

Încălcarea drepturilor de proprietate intelectuală este dăunătoare în special întreprinderilor mici și mijlocii (IMM). Potrivit [Tabloului de bord privind IMM-urile și drepturile de proprietate intelectuală](#) publicat de EUIPO, una din patru întreprinderi mici din Europa susține că a suferit din cauza unei încălcări a drepturilor de proprietate intelectuală. 33 % din întreprinderile care dețin drepturi de PI, precum mărci sau brevete, au raportat o scădere generală a cifrei de afaceri, iar 27 % au raportat prejudicii aduse reputației și 15 % au raportat o pierdere a avantajului concurențial din cauza încălcării drepturilor de PI.

În timpul pandemiei, întreprinderile au utilizat tot mai mult [IP Enforcement Portal](#) înființat de EUIPO pentru a facilita schimburile dintre titularii de drepturi și autoritățile de punere în aplicare (autoritățile vamale și de poliție), indicând că s-ar putea ca întreprinderile să fi suferit un număr mai mare de încălcări ale drepturilor lor de PI.

Prin urmare, s-a confirmat, de asemenea, o corelație directă între deținerea DPI și performanța economică, aceasta fiind deosebit de puternică în cazul IMM-urilor⁽¹⁰⁾. Titularii de DPI au performanțe mai bune decât cei care nu dețin astfel de drepturi. În ansamblu, venitul pe angajat este cu aproximativ 55 % mai mare pentru titularii de DPI decât în cazul firmelor care nu dețin DPI. Această legătură este deosebit de pronunțată pentru IMM-uri. IMM-urile care dețin DPI (deși acestea reprezintă mai puțin de 9 %) au un venit cu 68 % mai mare pe angajat decât IMM-urile care nu dețin DPI (analizând alți factori relevanți) și, de asemenea, plătesc salarii mai mari. În viitor, se așteaptă ca sectoarele care utilizează intens DPI în general și IMM-urile care inovează cu noi tehnologii în special să îndeplinească un rol esențial în salvarea economiei Europei din criza din perioada de după pandemie.

Înțelegerea modelelor de afaceri prin care se încalcă drepturile și implicarea intermediarilor pentru o mai bună aplicare a legii

O înțelegere mai bună a modelelor de afaceri utilizate de contravenienți pentru a câștiga bani contribuie la personalizarea și la consolidarea eforturilor de punere în aplicare, implicând partenerii relevanți în lupta împotriva contrafacerii și a pirateriei.

Întrucât încălcarea DPI capătă vizibilitate în mediul online, numele de domenii joacă un rol important într-o serie de modele de afaceri online care încalcă drepturile de PI și care au efecte dăunătoare asupra consumatorilor, asupra titularilor de PI și asupra întregului ecosistem de nume de domenii. În condițiile în care numărul de nume de domenii este de peste 375 de milioane la nivel global, înregistrarea abuzivă a numelor de domenii (cybersquatting) constituie o problemă reală pentru mărcile și consumatorii legitimi și ar putea reprezenta o problemă deosebit de gravă pentru IMM-uri, cărora le lipsesc în general resursele pentru a-și monitoriza activ prezența online, pentru a depista practicile de cybersquatting și a proteja reputația mărcilor lor.

⁽¹⁰⁾ [Studiu privind contribuția PI la nivelul întreprinderilor](#), EPO-EUIPO, februarie 2021.

O analiză recentă a EUIPO ⁽¹¹⁾ efectuată pe 1 000 de nume de domenii (similare și variații) legate de 20 de mărci participante a demonstrat că jumătate dintre acestea sunt considerate suspecte, respectiv că indică site-uri web care comercializează produse contrafăcute.

EUIPO a analizat ⁽¹²⁾ bunele practici aplicate de operatorii de registre și de registre pentru a împiedica utilizarea abuzivă a numelor de domenii pentru activitățile care încalcă drepturile de PI, precum elaborarea de clauze și condiții corespunzătoare, limitarea utilizării serviciilor de proxy, dezvoltarea de sisteme pentru a verifica identitatea solicitantului înregistrării, depistarea înregistrării abuzive a domeniilor și luarea de măsuri în acest sens.

De asemenea, anumite registre au implementat procese de notificare și retragere, care vizează domeniile cu conținut ilegal, în colaborare cu autoritățile publice sau de aplicare a legii. În plus, acestea colaborează cu titularii de PI și cu autoritățile de aplicare a legii, pentru a face schimb de informații și a limita utilizările numelor de domenii cu încălcarea drepturilor de PI.

De asemenea, EUIPO a explorat utilizarea platformelor de comunicare socială în încălcarea DPI, precum găzduirea sau streamingul conținutului care încalcă drepturile de PI sau linkurile către acesta sau publicitatea pentru acest tip de conținut prin platformele de comunicare socială, îmbinând comunicările publice cu cele în grupuri închise pentru a eluda măsurile de punere în aplicare

Se identifică bunele practici preventive și corective pentru abordarea încălcării drepturilor de PI.

Cooperarea cu intermediarii

Pe lângă organismele tradiționale de aplicare a legii (poliția, autoritățile vamale), care sunt importante pentru asigurarea respectării DPI, există și alți jucători care își asumă un rol tot mai important, inclusiv, în special, intermediarii, ale căror servicii legitime sunt utilizate abuziv de

⁽¹¹⁾ [Focus on Cybersquatting: Monitoring and Analysis \(May 2021\)](#)

⁽¹²⁾ [2021_Discussion_Paper_on_Domain_Names_FullR_en.pdf \(Dezbatere privind numele de domenii\) \(europa.eu, EUIPO, martie 2021\)](#)

contravenienți și care constituie, deseori, primul port de escală pentru titularii de drepturi care încearcă să pună capăt încălcării drepturilor.

Piețele de comerț electronic deschid noi posibilități ample pentru ca vânzătorii legitimi să intre pe noi piețe și să aibă acces la consumatori. Cu toate acestea, ele pot fi utilizate abuziv, pentru a comercializa produse contrafăcute.

Multe dintre piețele online mari au pus deja în aplicare programe pentru a sprijini titularii de drepturi în notificarea încălcării drepturilor de proprietate intelectuală pe platformele lor. Mulți titulari de drepturi pot să nu cunoască programele existente sau să fie împovărați de faptul că trebuie să furnizeze în mod repetat informațiile pe care le dețin, pe diferite platforme. Multe platforme nu sunt sigure sau nu pot verifica ușor dacă au de-a face cu titularul legitim al drepturilor de PI când primesc informații despre încălcările drepturilor de PI pe piețele lor. Prin urmare, EUIPO dezvoltă un serviciu online securizat integrat, pentru a facilita această colaborare dintre titularii de drepturi de PI și piețele online, identificând și eliminând listările de produse care încalcă DPI prin IP Enforcement Portal.

Odată cu progresele tehnologice, cu extinderea comerțului electronic și a piețelor din mediul virtual și cu noile modele de afaceri, care remodelează rapid mediul economic și social, trebuie adaptate multe aspecte legate de înregistrarea, exploatarea și asigurarea respectării DPI.

Noile tehnologii și asigurarea respectării DPI

Tehnologia oferă numeroase soluții pentru a proteja drepturile de proprietate asupra produselor și pentru a apăra lanțurile de aprovizionare legitime. Piața pentru tehnologiile de combatere a contrafacerii este însă amplă și complexă. Tehnologiile progresează rapid, iar informațiile despre ele nu sunt ușor accesibile.

Pentru a ajuta întreprinderile să-și maximizeze nivelul de protecție împotriva produselor contrafăcute, profitând de numeroasele soluții tehnice disponibile, s-a lansat un Ghid privind tehnologia de combatere a contrafacerii ⁽¹³⁾, care oferă întreprinderilor îndrumări cu privire la

⁽¹³⁾ [2021 Anti Counterfeiting Technology Guide en.pdf \(Ghid privind tehnologia de combatere a contrafacerii\)](#) (europa.eu, EUIPO, februarie 2021)

principalele tipuri de tehnologii de combatere a contrafacerii, inclusiv dispozitive de identificare sau urmărire, amplasarea marcajelor pe produse sau pe ambalaje și alte instrumente chimice, fizice, mecanice și digitale. Ghidul prezintă modalitățile cele mai practice și mai economice de protejare a DPI și descrie în termeni clari cerințele de implementare și costurile. În baza acestui ghid, urmează să se dezvolte un instrument de căutare specializat, care ajută întreprinderile să identifice cele mai potrivite soluții de combatere a contrafacerii pentru activitatea lor.

În plus, se explorează potențialul tehnologiei blockchain de a se asigura că produsele originale (autentificate) pot fi recunoscute ca originale în orice punct al lanțului de aprovizionare, de întreprinderile de logistică și de autoritățile de punere în aplicare (precum autoritățile vamale, în cazul importurilor). Se are în vedere proiectarea și construcția unei infrastructuri deschise și interoperabile (respectiv care se poate conecta la soluțiile existente de depistare și urmărire ale întreprinderilor și la sistemele de analiză a riscurilor ale punerii în aplicare), iar aceasta s-ar lega și de [IP Enforcement Portal](#).

Pe lângă prejudiciile sociale, de mediu și economice, încălcarea DPI poate duce, de asemenea, la pierderea reputației și poate submina investițiile în inovație, creativitate și cercetare și dezvoltare.

Această criză plină de provocări a subliniat în mod incontestabil necesitatea furnizării de soluții viabile, identificând bunele practici și utilizând noile tehnologii în lupta împotriva grupurilor infracționale organizate care produc, distribuie și comercializează produse contrafăcute și conținut digital piratat. Difuzarea de campanii de conștientizare eficace este de asemenea esențială în combaterea acestei amenințări.

Relevanța consolidării colaborării la nivel global a tuturor părților interesate, atât publice, cât și private, este esențială în acest efort. Infracțiunile de PI trebuie să redevină o prioritate europeană în combaterea infracționalității internaționale.

În mod similar, eforturile de la nivel internațional trebuie să continue, de asemenea, să îmbunătățească protecția și aplicarea drepturilor de PI în țările terțe, în special în China, America Latină, Asia de Sud-Est și Africa, în cadrul programelor de cooperare pentru care EUIPO este agenția de implementare, abordând astfel problema produselor contrafăcute la sursa potențială a acestora.

RISCURI ȘI PREJUDICII GENERATE DE ÎNCĂLCAREA DREPTURILOR DE PROPRIETATE INTELECTUALĂ ÎN EUROPA

© Oficiul Uniunii Europene pentru Proprietate Intelectuală
Reproducerea este autorizată cu condiția menționării sursei